

# YE-HECRUNLE,

## Pɔlv gba la

# TESALONIKUKUE

## ye

**1** <sup>1</sup>Mɔ Pɔlv nɪ, -ɔɔ 'crunle -gbo 'cru, 'n bi 'le ye, kɔ Silas kɔ Timote 'heen. 'A mv =nv, -v mɔ Nyɪsva a nahuin, -v nɪ 'le Tesalonikukɔ 'mv, 'a mv v nɪ, -aa -wɔn 'cru, 'a mv =nv, -v nɪ 'le -a nɪ Bu Nyɪsva kwa 'mv, ɔ kɔ -a nɪ Kukɔnyɔ -Yusu 'Klɪsv 'heen. Nyɪsva bɔ nu 'a mv -hapvɔɔ 'mv, kɔ, bɔ -nyi 'a mv kegboweenle.

**Pɔlv, ɔɔ Nyɪsva -nyi 'wio, 'ke 'o -Yusu a nahuin  
a -ta 'mv, -v nɪ 'le Tesalonikukɔ 'mv**

<sup>2-3</sup>'E nɪ ti, 'bia =baa -a nɪ Bu Nyɪsva da, 'ke 'o 'a nɪ -ta 'mv, -ye -a nyo -nyi 'wio, 'a nɪ -tɪ. 'Bia =ba nyo da, -ye -a nye -wɔn le -hie 'lu, -tɛ a nu, 'a kuo -Yusu 'Klɪsv =wlv ye, 'aa 'a -kvan nu, kɔ, -tɛ a nu Nyɪsva a 'munvɛɛ, kɛ'ɛ nɪ, a nu -wɛ =v -ye a 'munvɛɛ, kɔ, -tɛ a nu, 'a kue =wlv ye, 'a nye -pre, 'ke 'le =wlv a 'lɪla 'kwli 'mv, -ɛ mɔ, -a nɪ Kukɔnyɔ -Yusu 'Klɪsv di 'le lele 'nɪ di. <sup>4</sup>'Diayuo -a, -a yie nɪ, -ɛ mɔ, Nyɪsva nvɛ 'a mv 'mv nɪ, kɔ, 'ɔ -ha 'le 'a mv du 'mv, 'ke ba -hɛ 'a nahuin. <sup>5</sup>-A yi dɛ a -gbe nɪ, -ɛ nue, ti =nv -kɔ 'yri -aa la 'a mv -Yusu a -haputitie pue, -a 'nɪ 'prɛ =le la 'le lɛ, kɛɛ, 'ke 'le Nyɪsva a -Hihiu a 'klɪ 'kwli 'mv nɪ, -aa la 'le 'prɛɛ, kɔ, =a yrii ti lɛ, -ɛ mɔ, -Yusu a -haputitie a -gbe, ɛ mɔ -tɪ a -tɛɛ nɪ. -Tɛ -a nɪ la 'le 'a mv -wɔn, -ye a yi la -a nɪ nunuklɔ nɪ. -A nye la 'nɪ nu, -ɛ die nu, -a 'mv 'a mv 'mv -hɛ.

<sup>6</sup>A -mɛ -ye, -a nɪ -pɪ'ɪ nɪ, aa 'le lɛ -ha, kɔ -a nɪ Kukɔnyɔ a -pɪ 'heen. -Tɛ a 'ble la Nyɪsva a wintɛ kwa a -tɪ, nahuin 'vɔ 'a mv -svɛ =tue, kɛɛ, aa nu 'manv, Nyɪsva a wintɛ a -gbe a -tɪ, -ɛ nue, Nyɪsva a -Hihiu, nv-v 'a mv 'mv -hɛ. <sup>7</sup>E nue, Nyɪsva a nahuin -nv, -v nɪ 'le Masedvanɪblugba 'mv kɔ

Akaiblogba 'mu, 'a tɔɔ =nu -tɛ 'waa nunuklɔ kɔ bɔ nɪ -wɛ 'mu. <sup>8</sup>'A mu nue, nahuin 'plɔplɔ 'u 'wɔn -a nɪ Kɔkɔnyɔ a -tɪ. Ɛ 'de 'le Masedvanɪblugba 'mu kɔ Akaiblogba 'mu -do, kɛɛ, 'ɛ nɪ -tɛgbɪ -de, nahuin 'wɪn nɪ, -tɛ a nu, 'a kuo Nyɪsua -wɪlɔ ye. -A 'de dɛ -de kɔ, -ba -tu 'o =nɔ 'lu. <sup>9</sup>Nahuin 'bii, u nyi 'nɪ -tu, -tɛ a nu la -a nɪ kwa'buble -tɛɛ, tɪ =nu -kɔ 'yri -a di la 'le 'a mu -wɔn. U nyi -wɛ 'nɪ -tu, -tɛ a nu, 'a hie 'o 'a nɪ -wɛhɪ gbo, 'a -nyi 'a nɪ -wɪlɔ 'bii Nyɪsua, 'a nyo 'o =tuu. Nyɪsua a -gbɛ, nɔ- hie 'klɔ, kɔ, nɔ- mɔ -tɛɛ a Nyɪsua. <sup>10</sup>Nahuin a -gbɛ, u yie -wɛ nɪ, -ɛ mɔ, Nyɪsua a 'Yu =nu, -ɔ di 'le yakɔ 'mu -hɔn, nɔ- aa -pre. 'A 'Yu a -gbɛ, nɔ- mɔ -Yusu, Nyɪsua -ha 'le 'kukunyɔ -hɛyri, ɔ -ha 'klɔ. -Yusu a -gbɛ, nɔ- di -a mu waa, 'ke 'o Nyɪsua a yru a -ta 'mu, tɪ =nu -kɔ 'yri Nyɪsua a -gbɛ, ɔ di 'o nahuin -bati lɛ poo.

### Nyɪsua a -kvan =nu, Pɔlu, ɔɔ la nu, 'ke 'le Tesalonikɪdɪɔ 'mu

**2** <sup>1</sup>'Diayuo -a, 'a nɪ -gbɛ, a yie nɪ, -ɛ mɔ, -tɛ -a di la 'le 'a mu -wɔn, ɛ 'de la -gbɔgbɛ. <sup>2</sup>A yie -wɛ nɪ, -ɛ mɔ, 'plɪ -a 'mu la 'le 'a mu -wɔn di, -tɛ -a 'kɪɛ nɛ la 'le Filipudɪɔ 'mu, nahuin la -a mu =tue =sɔɛ 'dɔ, 'u la -a mu tanɪ -tu. -Tɛ -a di la 'klɛɛ 'le 'a mu -wɔn, 'ke 'le Tesalonikɪdɪɔ 'mu, -a nɪ yraanyɔ 'kɪɛ -hue la 'le. Kɛɛ, Nyɪsua, nɔ- =tu la 'le -a mu =wɪlɔ 'kwɪlɪ 'mu gbo, =a pue la 'a mu -Yusu a -haputitie, -ɛɛ 'le Nyɪsua -wɔn 'mu -hɔn. <sup>3</sup>'Bia =baa nahuin lɛ, 'ke bu 'ble Nyɪsua a wintɛ kwa, -a 'nɪ 'du -lɛ hɪ lɛ, 'yilɛnyredɛ =de 'de 'le 'le -a nɪ =wɪlɔ ke nɪ, kɔ, -a 'nɪ kaa =lɛ nahuon =de. <sup>4</sup>Kɛɛ, -tu -do =nu, Nyɪsuaa -hɔa, -ba -tu, nɪ- aa -tu, -ɛ nue, ɔ 'ye nɪ, -ɛ mɔ, -a mu mɔ nahuin, -u 'sii 'o ye, ɔ wɛɛn -a nɪ -tɪ ke, ɔ lɛ -a mu, 'ke -ba pue nahuin 'a -haputitie. -A 'nɪ 'prɛ -lɛ, 'ke 'o -tɔnahuin a plɔ a bleelɛ a -ta 'mu, kɛɛ, -aa 'nɪ 'prɛ, 'ke 'o Nyɪsua a plɔ a bleelɛ a -ta 'mu. Nɔ-ɔ nɪ, -ɔɔ -tɔplɪ =nu 'ye, -ɪ nɪ 'le -a nɪ -wɪlɔ ke.

<sup>5</sup>A yie nɪ -tɛɛ, -ɛ mɔ, -tɛ -a nɪ la 'le 'a mu -wɔn, -a 'de 'le lɛ'tuowintɛ 'le ya, kɔ, -a 'nɪ 'prɛ -lɛ la, 'ke a 'mu la -a mu kɔkɔ-tɔplɪ -nyi. -Tɪ -gbo, 'nu 'cru, Nyɪsua yɪ nɪ, -ɛ mɔ, ɪ mɔ -tɪ a -tɛɛ nɪ. <sup>6</sup>-A 'die -hlɪn lɛ a =mɔɛɛ, 'ke nahuin bu baa -a mu, mɔ, ɛ 'de 'a mu, mɔ, ɛ 'de nahuin =de. <sup>7</sup>'ɛ mɔ -tɛɛ, -tɛ -a 'ya -Yusu a -wɔnnanayɔ 'mu, -a kɔ 'hru, 'ke -ba lɛ la 'a mu, ba kɔ 'o -a nɪ 'o=tuule, kɔ, ba -ha la kɔkɔ-tɔplɪ, 'ke 'o -a nɪ 'mu-hɛɛɛ a -ta 'mu. Kɛɛ, -a 'die nu. -Tɛ -a nɪ la 'le 'a mu -hɛyri, -a kɔ la -wɪlɔ 'yɔɔɔ, -ɛ 'wɛ =nɔ 'yuo=pli a 'dii ye, ɔ kɔ 'le 'a 'yuo a dɛ -wɔn. <sup>8</sup>-A nɛɛ 'a mu 'mu nɪ 'dɔ. Nɛ- nue, =a nye la -hɔa, 'ke -ba pue la 'a mu Nyɪsua a -haputitie. Ɛ 'de ɛ -do a -gbɛ. -A -wɛ la -wɛ -wɔn, 'ke -ba -ha la -a nɪ -hɔnhlɔn, 'ke 'o 'a nɪ -ta 'mu, -ɛ nue, a -hɛ la -a nɪ =wɪlɔ a nahuin.

<sup>9</sup>'Diayuo -a, 'n pui -tɛɛ, -tɛ -aa la nu, =aa la 'o 'klɪ -tu, =aa la -kvan nu, 'ke 'le 'a mu -wɔn, 'a -tɪ 'die 'le -wɛ bɪ -hri 'a mu -wɔn. -Aa la 'a mu Nyɪsua a -haputitie =nu a pue, =aa la -kvan nu, 'tɔ 'mu kɔ -nyrɛ 'mu, -ɛ die nu, -a 'mu -a dɔnɔ ye -wɔn, a 'nɪ -han lɛkiklɛɛ kɔ, -a nɪ -tɪ. <sup>10</sup>A yie nɪ, Nyɪsua ɔ yie -wɛ, -ɛ mɔ, -tɛ -a nɪ la 'le 'a mu -wɔn, -a nɪ nunuklɔ 'sii la 'o ye, 'ke 'o

'a mu ye, 'a mu =nu, -v 'ble Nyɩsua a -tɩ kwa. 'Yilenyredɛ =de 'de la 'le =nɔ 'kwli 'mu nɩ, kɔ, nahuon =de 'die la 'le -we bɔ yɛɛ la -a mu -tɩ. <sup>11</sup>A yie -we nɩ, -ɛ mɔ, -aa la a 'bii 'mu 'nɩ -hɛ, -ɛ 'we =nɔ ye, -tɛ 'yuo=pli a buu nu, ɔɔ 'a 'yuo 'mu -hɛ, <sup>12</sup>=aa la 'le 'a mu =wɩv 'kwli 'mu gbo =tu, kɔ, =aa la 'a mu lɛ 'batɩ 'ɛ nɩ ti, 'ke 'a nɩ 'yrinaabvɩ bɩ blee Nyɩsua a plɔ. Nyɩsua, nɔ-ɔ 'a mu da, 'ke ba pa 'le 'a 'klɔ yrayrvɩ 'kwli 'mu, a 'mu 'le 'a -tɩ a 'yi'buaale 'kwli 'mu nɩ.

<sup>13</sup>-Aa -we Nyɩsua -nyi 'wio 'ɛ nɩ ti, -ɛ nue, -tɛ a 'wɔn la 'a -tɩ -nu, -aa la 'a mu ye =tu, 'a nɩ =wɩv 'bli kwa. A yie la nɩ, -ɛ mɔ, Nyɩsua a wintɛɛ nɩ, ɛ 'de -tɩnahuon a wintɛ. 'E mɔ -tɛɛ, Nyɩsua a wintɛɛ nɩ, -ɛɛ -kvan nu, 'ke 'le 'a nɩ =wɩv ke, 'a mu =nu, -v -nyi 'a nɩ =wɩv -Yusu 'Kɩsv. <sup>14</sup>'Diayuo -a, de =nu, -ɛ nue nahuin =nu, -v kuo -Yusu 'Kɩsv =wɩv ye, -v nɩ 'le Sudeblugba 'mu, nɛ- nue -we 'a mu. ɛ =hen 'nyre, -tɛ -Juukvɛ nu, 'v =tue -Yusu a nahuin a -gbɛ =svɛ, -v nɩ 'le Sudeblugba 'mu, kɛ'ɛ nɩ, 'a nɩ 'brikvɛ nu, 'v =tue -we 'a mu =svɛ. <sup>15</sup>-Juukvɛɛ -do a -gbɛ, nu-v la Nyɩsua a winwɩn-hɛnyv 'la, ti -hi la a ti 'yri, v -do a -gbɛ, nu- 'la -we -a nɩ Kɔkɔnyɔ -Yusu, ti -gbo 'yri, v -do a -gbɛ, nu-v -we -a mu =svɛ =tue. Dɛ =nu, Nyɩsua a =wɩv yraa, nɛ- vɩ nu. U yraa nahuin 'bii nɩ, <sup>16</sup>'v nye le =mɔ, 'ke bu ka -a mu ye, 'ke -ba =tu Nyɩsua a -tɩ daku =nu ye, -v 'de -Juukvɛ, -ɛ die nu, Nyɩsua 'nɩ -hiun waa. -Tɛ ti nɩ le 'mu -gbo, v -wɔ 'le 'waa dɛ 'kuku 'bii ye, Nyɩsua a yrv 'v yɛ =nu -dodo.

### Pɔlv, ɔɔ -hva bɔ mu Tesalonikukvɛ ye -mre

<sup>17</sup>'Diayuo -a, -a -mɛ -ye, -tɛ -a -hɔn la 'le 'a mu -wɔn 'mu, 'a nɩ 'yiyetvɩ -a mu nu. =Hapukɔ, -a kɔ -ba -hɔn la 'le 'a mu -wɔn 'mu, kɛɛ, -a nɩ =wɩv 'kɛɛ nɛɛ 'le 'a mu -wɔn. 'Ke 'le ti 'plɔplɔ 'kwli 'mu, -a =tu 'o 'klɩ, 'ke -ba di o 'le 'a mu -wɔn. <sup>18</sup>Sɛyɩ-sɛyɩ 'mɔ Pɔlv, 'n -mɛvɛ o lɛ, 'ke 'le ti 'plɔplɔ 'kwli 'mu, 'ke -bo di o 'le 'a mu -wɔn, kɛɛ, Satan ka o 'mu ye. <sup>19</sup>-Aa -hva -ba 'ye lele 'a mu, -ɛ nue, 'ke a nɩ 'le Nyɩsua a nahuin =nu -heyri, -v nye nu, =a yie, =a nye -pre, -ɛ mɔ, Nyɩsua di -a mu -nyi 'wio. 'A mu'v nɩ, -v nye nu, =aa 'manv nu, kɔ, 'a mu'v nɩ, -v nye nahuin tɔɔ, -ɛ mɔ, -a nɩ -kvan nɔ lɛ 'yi. Nɛ- die nu, =a -we 'le -ba po -a dɩɔnv a -pli, 'ke 'o -a nɩ Kɔkɔnyɔ -Yusu ye, ti =nu -kɔ 'yri ɔ di -tado 'le di. <sup>20</sup>'E mɔ -tɛɛ, 'a nɩ -tɩ, =aa -a nɩ Kɔkɔnyɔ baa, =aa 'manv nu.

**3** <sup>1-2</sup>-Tɛ -a 'nɩntɩ 'wɔn o 'le 'a mu -wɔn lɛ, -a 'de o 'klɛɛ 'le lele =wɩv a 'lɩla -wɛ. Nɛ- nue, =a -yri o, 'ke -ba lee o 'le 'a mu -wɔn Timote, -a -do, =a hie o 'le Atɛntɩɔv 'mu. A yie nɩ, -ɛ mɔ, Timote mɔ -a nɩ nahuon nɩ, ɔ kɔ -a mu 'hɛɛn, -a muv nahuin -Yusu 'Kɩsv a -haputitie pue. -A loo o 'le 'a mu -wɔn nɩ, -ɛ die nu, ɔ 'mu 'a mu 'klɩ -nyi, 'ke ba na Nyɩsua a 'hru -tɛɛ, <sup>3</sup>a 'nɩ -han 'o Nyɩsua a 'hru gbo hie, =svɛ =nu, nahuin 'a mu =tue a -tɩ. -A yie nɩ, -ɛ mɔ, ɛ ɔɔ 'o lɛ, 'ke -a mu -gbo, -v mɔ Nyɩsua a nahuin, -ba 'ye =svɛɔv a -gbɛ. <sup>4</sup>-Tɛ -a 'kɛɛ nɛɛ la 'le 'a mu -wɔn, ɛ nɩ la ke 'mu, =a le la 'a mu, -ɛ mɔ, =svɛ a 'yiye di la 'le di. 'E mɔ -tɛɛ, 'a 'ye, -ɛ mɔ, =svɛ a 'yiye a -gbɛ, ɛ nyre 'o =o. <sup>5</sup>-Tɛ 'n yie, -ɛ mɔ, aa 'ye =svɛ, nɛ- nue, 'nɩ 'de o 'le =wɩv a 'lɩla -wɛ, 'nɩ

lee o 'le 'a mu Timote -wɔn, -ɛ die nu, 'mue yi, 'bia 'ba 'kie kue -Yusu 'Klɩsu -wɩ ye -tɛɛ, -ɛ nue, 'nu o pi huannu, 'ke Satan bɔ kaa o 'a mu. 'Bia 'bɛ ni o 'le 'mu, -ye ɛ 'we -nɔ ye, -kuan =nu, -a nu la 'le 'a mu -heyri, ɔ mɔ -gbugbɛɛ ni.

### Tesalonikikue a -ti, Pɔlvu nu 'manu

<sup>6</sup>Kɛɛ 'klɛɛ, -tɛ Timote mu o 'le 'a mu -wɔn, ɔ di 'le -le, 'ɔ le -a mu, -ɛ mɔ, a ni 'le -tɛɛ, 'ɔ le -wɛ -a mu, -ɛ mɔ, a 'kie kue -Yusu 'Klɩsu -wɩ ye -tɛɛ, 'a nunuɛ 'mu, 'ɔ le -wɛ -a mu, -ɛ mɔ, -a ni -ti ni 'o 'a mu ye -wɩ 'dɔ, kɔ, -a ni 'yiyetu-u 'a mu nu. -A ni -gbɛ, 'a ni 'yiyetu-u -wɛ -a mu nu. <sup>7</sup>Diayuo -a, -aa o 'ye -sue 'dɔ, kɛɛ, -tɛ Timote di 'le, ɔ le -a mu, -tɛ a nu 'lennɩɛ, -ye ɛ -tu 'le -a mu 'kwli 'mu gbo =wɩ, -ɛ nue, a 'kie kue -Yusu 'Klɩsu =wɩ ye -tɛɛ. <sup>8</sup>-Tɛ a 'kie nɛ 'o Kɔkɔnyɔ a 'hru wɔn, nɛ-ɛ 'le -a mu =wɩ 'kwli 'mu gbo =tu. <sup>9</sup>Pɔ a bleelɛv =nu, aa -a mu -nyi, 'a 'wio =nu, -aa Nyɩsua -nyi, ɔ 'de 'o -a mu wien wɛɛn. <sup>10</sup>Tɔ 'mu kɔ -nyrɛ 'mu, -aa Nyɩsua le 'ni 'batɩ, 'ke 'le -a ni =wɩ 'bii ke, 'ke bɔ -nyi -a mu 'hru, -a 'mu 'a mu ye di -mrɛ, -a 'mu 'a mu dɛ =nu tɔɔ, a 'de wɛn a yie, 'ke 'o -Yusu a =wɩ a yekuolɛ -a -ta 'mu.

<sup>11</sup>-Aa -a ni Bu Nyɩsua a -gbɛ le 'ni 'batɩ, kɔ -a ni Kɔkɔnyɔ -Yusu 'hɛɛn, 'ke bu -ha 'hru, -ba di 'a mu ye -mrɛ. <sup>12</sup>-A ni Kɔkɔnyɔ bɔ nue, -ɛ die nu, a 'mu 'mu nunuɛ, 'a ni 'mununuɛɛ, a -gbɛ, ɛ 'mu klɛ bii, kɔ, a 'mu -wɛ nahuin 'bii 'mu nuɛ -tɛɛ, -ɛ 'we -nɔ ye, -tɛ -a nu 'a ni 'munuɛɛ. <sup>13</sup>-A ni Kɔkɔnyɔ 'bɔ nu le 'a nunue, -ye a di kɔ 'klɩ, 'ke 'o 'a 'hru wɔn, -ɛ die nu, dɛ 'klan -dɛ 'ni -han 'klɛɛ 'le lele 'a ni =wɩ ke ni, kɔ, a 'mu 'o ye 'sii, 'ke 'o -a ni Bu Nyɩsua ye, -nyrɔwɔ =nu -kɔ 'mu -a ni Kɔkɔnyɔ -Yusu di 'le lele di, kɛ nɔ 'klɔ -gbo ke, ɔ kɔ nahuin 'bii -nu 'hɛɛn, -v mɔ 'a nahuin.

### Nyɩsua nye 'ni -hva, 'ke -a ni 'yrinaabvɩ bɩ 'sii 'o ye

**4** <sup>1</sup>Diayuo -a, dɛ -kɔ ke -a di 'o -yrɛ, nɛ- mɔ: Ti -hi la a ti 'yri, -a tɔɛ la 'a mu ni, -tɛ a kɔ ba nu naale, 'plu a 'mu Nyɩsua a plɔ blee. -A yie ni, -ɛ mɔ, kɛ'ɛ ni, aa naale nu, kɛɛ, -aa 'a mu le 'ni 'batɩ 'dɔ, 'ke 'le -a ni Kɔkɔnyɔ -Yusu 'Klɩsu a 'dɩ 'kwli 'mu, ba -tu 'o 'klɩ, ɛ 'mu 'o 'klɩ =nu 'mu -hi, aa 'klɛɛ 'o =tu. <sup>2</sup>A yi -tɔplɩ =nu ni, -a tɔɔ la 'a mu. Ni- mɔ -tɔplɩ, -a ni Kɔkɔnyɔ -Yusu 'Klɩsu nahuin le, bu nu. <sup>3</sup>Dɛ Nyɩsuaa -hva, nɛ- mɔ ba -ha 'le 'a ni dɔnɩ, a 'mu 'a ni dɔnɩ 'bii Nyɩsua -nyi, 'a ni 'yrinaabvɩ 'mu 'o ye 'sii. Dɛ, ɛ -hɛn 'nyrɛ, nɛ- mɔ, a ni nu 'le 'lalu kɔ -wɩwɩ. <sup>4</sup>ɛ ni nyibeyu 'bɔ ni 'o, ɔ kɔ 'a nyrɔ 'hɛɛn, bu 'buble kwa -tɛɛ, -ɛ 'we -nɔ ye, -tɛ Nyɩsuaa 'a -huhva nu, kɔ, -tɛ nahuiin -wɛ 'a -huhva nu. <sup>5</sup>Kɛɛ, a ni kɔɛ 'le 'yilenyre-tɔplɩ =nu -wɔn, 'a ni =wɩ -hva, -ɛ 'we -nɔ nahuin =nu ye, -v 'de Nyɩsua yi. <sup>6</sup>Nahuon =dɛ ni =mɔ 'le 'a 'be a nyrɔ lɛ, kɔ, ɔ ni kaa 'le 'a 'be gbe, 'ke 'o nyrugbapv a dɛ ke. -A le la 'a mu ni, -a tii la 'a mu -tɛɛ, -ɛ mɔ, nahuindu =nu, -v 'yilenyre-tɔplɩ a -gbɛ nu, -a ni Kɔkɔnyɔ Nyɩsua a -batɩ diu 'ni klɩ. <sup>7</sup>Nyɩsua 'de -a mu da, 'ke -a 'mu -wɩwɩ kɔ 'lalu 'hɛɛn nu. Kɛɛ, ɔ

da -a mu ni, -a ni 'yrinaabuu 'mu 'o ye 'sii. <sup>8</sup>A -ti, nahuon 'bo ni 'o, 'bo 'nuni  
 pui nua ye gbo, ε 'de -tunahuin a wintε, ɔ 'die le -haa, kεε, Nyisua =nu, -ɔɔ  
 'a mu 'a -Hihiu -nyi, nɔ- kɔ wintε ɔ -haa le.

<sup>9</sup>Diayuo -a, 'n 'de dε =de kɔ, -bo di 'a mu le, 'ke 'o 'a ni 'bienu -Yusu a  
 nahuin a 'munvele a -ta 'mu, -ε nue, -te a kɔ ba nu 'mununvele, Nyisua a  
 -gbe, ɔ tve 'a mu ni -dodo. <sup>10</sup>ε mɔ -tεε, a nue Nyisua a nahuin 'bii -nu 'mu  
 ni, -v ni 'le Masiduanblugba 'mu. Kεε, ba =tu 'o lele 'klɪ, 'ke 'o 'mununvele  
 a -gbe a -ta 'mu. <sup>11</sup>Ba =tu -wε 'o 'klɪ, -ε die nu, 'a ni nunuklɔ 'nɪ -han cahla,  
 kɔ, a ni bi 'le 'le 'a ni 'bienu a -ti -heyri le, kɔ, 'ε ni nahuon 'bo ni 'o, bɔ =tu  
 'o 'klɪ, ɔ 'mu 'a dɔnu le kikle, -ε 'we =nɔ ye, -te -a nu la 'a mu 'a ye=tutue.  
<sup>12</sup>Bia 'baa le nu, -ye nahuin =nu, -v 'de -Yusu a nahuin, v di 'o 'a mu 'nɪ  
 =tuu, kɔ, nahuon =de 'dee bɔ pue 'a mu na wien.

### -Nyrɔwɔ =nu, -Yusu di 'le ya

<sup>13</sup>Diayuo -a, -a nye 'nɪ -hua, ba yi dε =nu, -ε di 'o nyre, 'ke 'o nahuin =nu  
 -wɔn, -v 'kɔ, -ε die nu, 'a ni =wɪt 'nɪ -han gbo 'mve, -ε 'we =nɔ nahuin =nu  
 ye, -v 'de -Yusu yi, 'plu -v 'nɪnɪ -pre 'a 'ledidie. <sup>14</sup>-A pui -tεε, -ε mɔ, -Yusu  
 'kɔ ni, =a pui -wε -tεε, -ε mɔ, Nyisua -hɪɔ 'le 'kukonyu -heyri ni, 'ɔ -hɪɔ 'klɔ.  
 Nε- nue, =a yie, -ε mɔ, nahuin =nu, -v kuo -Yusu =wɪv ye, 'plu -v 'kɔ, Nyisua  
 diu 'le 'kukonyu -heyri 'nɪ -ha, v kɔ -Yusu 'heen, v 'mu 'o -tegbii -do ni.

<sup>15</sup>-Ti -gbo, -aa 'klεε 'a mu ye mu =tu, -a ni Kukonyɔ, nɔ-ɔ ni, ɔ tvi -a mu:  
 -Nyrɔwɔ =nu, ɔ di 'le ya, -a mu =nu, -v 'kɪε die 'klɔ ni, -a 'dee -ba -hi nahuin  
 =nu le, -v 'kɔ. <sup>16</sup>-Nyrɔwɔ a -gbe 'mu, nahuin di Nyisua a win 'nɪ 'wɔn, -te  
 ɔ di 'le 'a leeenyu -wɔn 'preε, Nyisua a leeenyu a -gbe, 'waa nyigblaka, ɔ  
 'mu 'le gbo 'wɔn, ɔ 'mu 'pre. 'Be -hi, -ye Nyisua a -ɲamu di po wun, -a ni  
 Kukonyɔ -Yusu 'klɪsɔ a -gbe, ɔ 'mu 'le yakɔ 'mu -hɔn, ɔ 'mu =ti. Nahuin =nu,  
 -v kuo la =wɪv ye, 'plu -v 'kɔ, nu- mɔ ye-henahuin, -v 'di 'le 'kukonyu -heyri  
 'mu -hɔn, v 'mu 'klɔ 'hri, <sup>17</sup>'plu -a mu -gbo, -v 'kɪε die 'klɔ ni, Nyisua 'mu -a  
 mu le 'kukue, -ε die nu, -a kɔ =nu 'heen, -a 'mu ye gbo bibi, 'ke 'le yrayri, -a  
 'bii, -a 'mu mu, -a 'mu -a ni Kukonyɔ ye 'mu mu 'be, 'ke 'le yrayri. -Ye -a kɔ  
 -a ni Kukonyɔ 'heen, 'ke -a di 'o -tegbii -do ni, -te 'klɔ te ye gbo. <sup>18</sup>'A -ti o,  
 -te ε ni le 'mu, wintε a -gbe, nε- ba nu, ba =tutu 'le =wɪv 'kwli 'mu gble.

### -Ba ni 'o -preele 'mu

**5** <sup>1</sup>Diayuo -a, -a 'de 'klεε lele ye ble, 'ke -ba 'cru 'a mu -wɔn, 'ke 'o ti  
 =nu a -ta 'mu, -i kɔ 'yri -tɔplɪ a -gbe, i di 'o 'lu -wɔn mue, <sup>2</sup>-ε nue, 'a ni  
 -gbe, a yie ni, -ε mɔ, -nyrɔwɔ =nu -kɔ 'mu nahuin 'nɪnɪ -pree 'o -Yusu, 'kee  
 ni, ɔ di 'le di, -ε 'we =nɔ 'yrinyɔ ye, -ɔɔ kayu di wa, 'tɔ 'mu, ti =nu -kɔ 'yri  
 nahuin 'nɪnɪ -proo 'o. <sup>3</sup>Ti =nu -kɔ 'yri nahuin 'nɪnɪ -hie 'o 'lu -wɔn le, v di 'o  
 le poo: «'Dɪɔ -wan gbo ke, =gbugblɔgbu 'de 'le ni,» 'kee ni, 'waa =sue a 'yiye  
 di 'o -wɪv =tue, 'plu =ɔ =de 'dee bɔ =tεε 'le wɔn. ε di ye 'we nyrugba =nu, -ɔɔ  
 mu -ɲla, 'kwli klɪ, ti =nu -kɔ 'yri ɔ 'nɪnɪ -hie 'o 'lu -wɔn le.

4'Diayuo -a, -nyrɔwɔ a -gbɛ 'bɔ nyre 'o, a 'deɛ ba ta 'mu gbo, -ɛ nue, a -mɛ -ye, a 'de nahuin -nu ye 'we, -v nɪ 'le gbɪgbɪyɪ -hɛyɪ, 5-ɛ nue, a 'bii, aa 'mu na -nyrɛ. -A 'de nahuin -nu ye 'we, -vɔ 'tɔ 'mu na, 'ke 'le gbɪgbɪyɪ -hɛyɪ. 6-Tɛ ɛ nɪ lɛ 'mu, -a 'nɪ ŋmo 'le, -ɛ 'we -nɔ ye, -tɛ -v -yee nu, 'vɔ ŋmo. -A -mɛ -ye, -ba nɪ 'o -preele 'mu, -ba kɔɔ -a dɔnɔ win ke. 7'Tɔ 'mu, 'ke nahuin -ke gble pɛ, 'vɔ ŋmo, 'tɔ 'mu, 'ke vɔ -wɛ 'waa dɔnɔ nɔ wlɔn -hie. 8-A -mɛ -ye, -nyrɛ 'muɔ nɪ, -aa na. -A 'nɪ na -le 'tɔ 'mu. -Tɛ ɛ nɪ lɛ 'mu, -ye -a kɔ -ba kɔɔ -a nɪ dɔnɔ win ke, kɔ, -ba 'cipi 'o -Yusu 'Klɪsɔ a -wlv a yekuolɛ, kɔ, -ba 'cipi -wɛ 'o, -ba nunvɛ 'mu, -ɛ nue, ɛ 'we -nɔ ye, -tɛ -ba 'nɪ pue wen ta-wɔnwɔlawlv, -ɛ die nu, dɛ =de 'nɪ -han -a mu lɛ 'tu. 'Ke 'le -wlv a yekuolɛ 'kwli 'mu, -ba -pre -nyrɔwɔ -nu, -ɔ kɔ 'kwli 'mu Nyɪsɔ di 'o -a mu waa, -ɛ nue, ɛ 'we -nɔ ye, -tɛ -ba 'nɪ -tu wen 'klɛ ta-wɔnnugble 'lu. 9Nyɪsɔ 'de 'le -a mu du 'mu -ha, 'ke 'a yɪv bu ye -a mu. Kɛɛ, -ɔ -ha 'le -a mu 'mu du, -ɛ die nu, dɛ -nu -Yusu 'Klɪsɔ nu a -tɪ, -ɔ 'mu -a mu waa, 'ke 'o 'a yɪv a -ta 'mu. 10-Yusu 'Klɪsɔ 'ku nɪ, 'ke 'o -a nɪ -ta 'mu, -ɛ die nu, -ɔ kɔ -a mu 'hɛɛn, -a 'mu 'o -tɛgbii -do nɪ. Mɔ =betɪ -ba 'ku, mɔ =betɪ -ba 'kɪɛ nɪɛ 'klɔ, -nyrɔwɔ -nu, -ɔ di 'le ya, -a kɔ -nɔ 'hɛɛn, -a 'mu 'o -tɛgbii -do nɪ. 11'A -tɪ o, ba -nyinyi 'kli, kɔ, ba -hihɛ 'mu lɛ, -ɛ 'we -nɔ ye, -tɛ aa 'a nunue nu -dodo.

#### 'Lele'boɔwintɛ

12'Diayuo -a, -aa 'a mu lɛ 'nɪ 'batɪ, nahuin -nu, -vɔ Nyɪsɔ a -kvan nu, 'ke 'le 'a mu -hɛyɪ, ba =tuu 'o. Nu- mɔ nahuin -nu, Kɔkɔnyɔ -tu 'o gble, 'ke bu 'ya 'a nɪ ye'mvnaanyv 'mu, -ɛ die nu, v 'mu 'a mu 'a 'hru tɔɔ. 13Nyɪsɔ a -kvan -nu, vɔ nu a -tɪ, ba =tuu 'o -tɛɛ, kɔ, ba nɔv -wɛ -nu 'mu -tɛɛ. A kɔ 'a nɪ 'bienv 'hɛɛn, ba kɔ kegbowɛɛnle.

14'Diayuo -a, -aa 'a mu lɛ 'nɪ 'batɪ, ba le nahuin -nu, -v hɛkɛ, -ɛ mɔ, hɛkɛlɛ 'de -tɛɛ nu. Nahuin -nu, -v kɔ hvannv, ba =tu 'le -wlv 'kwli 'mu gbo. Ba -hɛ nahuin -nu 'mu, -v 'de 'klɪ kɔ. Ba kɔ =wlv a 'lɪla, 'ke 'o nahuin 'bii a -ta 'mu. 15Ba -gbɛɛ 'a nɪ dɔnɔ, -ɛ die nu, nahuon 'bɔ nu 'a mu dɛ 'klan 'mu, a 'nɪ -hion -wɛ dɛ 'klan 'mu nu. Ba =tu 'o 'klɪ 'ɛ nɪ ti, -ɛ die nu, a 'mu 'a nɪ 'bienv -hapudɛ 'mu nu, kɔ 'ɛ nɪ nahuon =de 'hɛɛn.

16Ba nu 'manv, 'ɛ nɪ ti, 17kɔ, ba 'cipi 'o Nyɪsɔ a dɪda. 18-Betɪ 'ɛ nɪ dɛ =de bɛɛ 'a mu nue, ba -nyi Nyɪsɔ 'wio. Ba 'cipi 'o Nyɪsɔ a 'wio a -nyinyie, -ɛ nue, kɛ Nyɪsɔaa 'a -huhva nu, 'a mu -nu, -v kɔ -Yusu 'Klɪsɔ 'hɛɛn -mɔvɛ.

19A nɪ ka 'le Nyɪsɔ a -Hihiu ye, 'ke bu nu -kvan. 20Nahuin -nu, -vɔ Nyɪsɔ win wlɔn -hɛ, a nɪ yraa 'le 'waa wintɛ. 21-Tɪ 'bii, nahuin di -tu, ba 'jɪ 'yi 'mu lɛ, -ɛ die nu, a 'mue 'ye, 'bɪa 'bu 'le Nyɪsɔ -wɔn 'mu -hɔn. 'Bɪa 'ba 'jɪ 'mu lɛ, 'a dɛ -nu, -ɛ kɔɔ 'o lɛ, nɛ- ba 'ble kwa. 22Ba hie 'o 'ɛ nɪ 'yilɛnyredɛ =de gbo 'bii.

23Nyɪsɔ a -gbɛ, -ɔɔ -a mu kegbowɛɛnle -nyi, bɔ nue, a 'mu 'o ye =cɛɛ 'bii, kɔ, bɔ =tu -wɛ 'a nɪ -hihiu, 'a nɪ =wlv, kɔ 'a nɪ -plahvɔn 'bii 'yie, -ɛ die nu, -nyrɔwɔ -nu, -a nɪ Kɔkɔnyɔ -Yusu 'Klɪsɔ di 'le ya, dɛ 'kuku 'nɪ -han 'le

'a mu 'mu ni. <sup>24</sup>Nyɩsɩa =nu, ɔ da 'a mu, 'ke ba 'ya 'a nahuin 'mu, ɔ di dɛ a -gbɛ 'ni nu, -ɛ nue, -ti =nu, ɔ =tu, ɔ nyi 'ni nu.

<sup>25</sup>'Diayuo -a, ba da -wɛ Nyɩsɩa, 'ke 'o -a ni -ta 'mu.

<sup>26</sup>Ba -nyinyi 'wio -tɛɛ, -ɛ 'we =nɔ 'diayuo ye.

<sup>27</sup>Nu 'a mu lɛ 'ni 'batɩ, 'ke 'le -a ni Kɔkɔnyɔ a 'du 'kwli 'mu, ba -hre 'cruɩɛ -gbo, 'ke 'o Nyɩsɩa a nahuin 'bii ye.

<sup>28</sup>-A ni Kɔkɔnyɔ -Yusu 'Kɩsɩ bɔ nu 'a mu =hapudɛ 'mu.